

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 6 від 30 квітня 2025 року

*Весна – за вікном,
а в серці – Каразінський!*

КОЛОНКА РЕКТОРА

ТОЙ, ХТО ЗБЕРІГАЄ СТІЙКІСТЬ У ПІТЬМІ, ПЕРШИМ ПОБАЧИТЬ ПРОМІНЬ РАНКУ

«Лупайте сю скалу» – закликав Іван Франко. І не тому, що камінь м'який, а тому, що дух сильніший. Бо темрява – не вічна.

У нашому житті бувають моменти, коли світ здається сірим, а майбутнє – невизначеним. Це ті періоди, коли на душі тягар, серце стискає тривога, а думки блукають у пошуках надії. Саме у такі миті нам особливо важливо зберігати спокій. Бо, як кажуть, найтемніша темрява буває перед світанком.

Зберігати спокій у такі часи – це не означає бути байдужим. Це означає мати силу зосередитися, не дозволити емоціям взяти гору, бачити далі за межі сьогоденного болю. Спокій – це внутрішня тиша, в якій народжуються рішення, це той якір, що тримає нас у шторм.

Справжній спокій – це вибір. Це вміння довіряти процесу, навіть якщо результату ще немає. Це віра в те, що все минає, і що світло завжди повертається.

Каразінська спільнота зберігає свій спокій і свою стійкість, продовжує не лише жити, а й активно розвивати освіту й науку в прифронтовому Харкові. І я щиро вдячна кожному та кожній з вас, дорогі каразінці, за вашу відданість університету, за вашу професійність, за підтримку та за наш спільний шлях!

Університетська спільнота сьогодні – це не лише про знання, це про мужність. Про здатність вчити й вчитись тоді, коли інші вже майже не мають сил. Це про віру в майбутнє нашої країни, нашого міста і нашого найкращого університету!

У моменти, коли світ здається темним, згадаймо: це лише переддень нового світанку. І якщо ми збережемо в собі спокій, то зможемо зустріти це світло з відкритим серцем і чистим розумом.

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

НАУКОВИЙ ОСКАР ДЛЯ УКРАЇНЦІВ: СЕРЕД ЛАУРЕАТІВ – ВЧЕНІ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

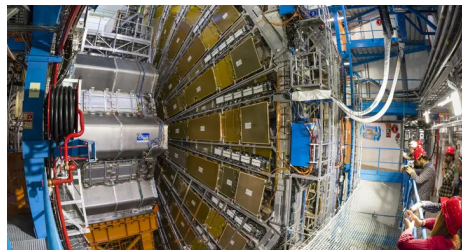
Українські вчені здобули світове визнання, ставши лауреатами престижної премії Breakthrough Prize in Fundamental Physics – наукового «Оскара». Нагороду цього року присуджено чотирьом міжнародним науковим колабораціям Великого адронного колайдера (ATLAS, CMS, LHCb та ALICE) за проривні дослідження у сфері квантової фізики.

Серед відзначених учених – представники Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, які долучилися до роботи

колайдера в межах експериментів ALICE, CMS і LHCb. Зокрема, завідувач кафедри фізики кристалів фізичного факультету Борис Гриньов, випускники ННІ «Фізико-технічний факультет» Сергій Кандибей, Віктор Трубніков та Анатолій Довбня (1940–2020 роки). Наші науковці зробили вагомий внесок у вивчення квантової природи матерії, дослідження ранніх етапів розвитку Всесвіту та відкриття фундаментальних властивостей елементарних частинок.

Каразінський університет є активним учасником міжнародних досліджень у

CERN, сприяючи розвитку передових технологій і залученню молоді до глобальної науки. Навіть у складні часи українські вчені продовжують працювати над розгадкою найглибших таємниць Всесвіту – з вірою в силу науки й майбутнє України.

ПОДІЇ

ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ УНІВЕРСИТЕТУ ВІД 25 КВІТНЯ 2025 РОКУ

У Каразінському відбулося традиційне засідання Вченої ради університету.

На початку заходу хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять загиблих унаслідок ворожої атаки на Київ та доцента хімічного факультету Олени Решетняк, яка пішла з життя за день до цього.

Присутні заслухали доповідь Лілії Гриневич про освітні курси навчально-наукового інституту «Академія вчителів», спрямовані на подолання викликів війни.

Відповідно до порядку денного члени Вченої ради ухвалили рішення про оптимізацію структури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, про реалізацію політики проєктної діяльності в університеті, затвердили нові освітні програми.

Були присвоєні такі вчені звання:

- професора по кафедрі банківського бізнесу та фінансових технологій Утенковій Карині Олександрівні;

- доцента по кафедрі фізичної географії та картографії Борисенко Катерині Борисівні;
- доцента по кафедрі статистики, обліку та аудиту Глушач Юлії Станіславівні;
- доцента по кафедрі по кафедрі фізики твердого тіла Шуринову Роману Володимировичу;
- доцента по кафедрі освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва Таможській Ірині Володимирівні.

Члени Вченої ради ухвалили рішення про рекомендацію кандидатур на здобуття іменних стипендій Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук – у 2026 році, а також про реєстрацію наукового видання та зміни у складі редакційних колегій періодичних видань університету.

Традиційно Вчена рада погодила рішення про утворення в Каразінському університеті разових спеціалізованих вчених рад та затвердила до друку та публікації в інтернеті низки навчально-методичних і наукових видань.

Текст: Лілія ДОЦЕНКО.
Фото: Каміла РАХМАТІЛІАСВА.

КАРАЗІНСЬКИЙ ДОЛУЧИВСЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ STUDBIZ

Представники центру інноваційних освітніх технологій навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» у партнерстві з громадською організацією «Інноваційна Генерація» (INNOGEN) стали партнерами міжнародного проєкту «Соціальні учнівські підприємства для підтримки молоді в (пост)воєнній Україні» (STUDBIZ Ukraine), що реалізується School of ME (громадська організація «Школа усвідомленого підприємництва») за підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та організацій ChildFund Deutschland e.V.

10–11 березня, 24–25 березня та 15–16 квітня 2025 року у Києві в Інноваційному парку UNIT.City команда School of ME провела 3 модулі тренінгу для тренерів і менторів проєкту, учасниками якого було представники 10 молодіжних центрів з розвитку соціального підприємництва в закладах освіти.

Нашу команду представляли активісти громадської організації «Інноваційна

Генерація» та фахівці центру інноваційних освітніх технологій навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Тетяна Кострова та Максим Батурін і заступник начальника управління міжнародних відносин Роман Нестеренко.

У межах тренінгу для тренерів та менторів із соціального підприємництва в закладах освіти учасники працювали над генерацією ідей та виконували практичні завдання, щоб посилити свої навички у сфері соціального підприємництва.

10 квітня та 18 квітня каразінці провели тренінги із соціального шкільного підприємництва у Близнюківському ліцеї Близнюківської селищної ради Лозівського району Харківської області та Кобеляцькому ліцеї № 2 імені Олеся Гончара.

Тренінги порушували питання пошуку соціальних проблем та їх розв'язання за допомогою соціального підприємництва, яке можуть

організувати самі учні у своїх школах.

14 квітня було отримано першу частину обладнання для розбудови Хабу розвитку соціального підприємництва в закладах освіти на базі центру інноваційних освітніх технологій навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» у межах проєкту STUDBIZ Ukraine, а саме комплект обладнання для сублимаційного друку.

Між громадськими організаціями «Школа усвідомленого» та «Інноваційна Генерація» підписано меморандум про співпрацю в межах роботи над проєктом, що реалізується у партнерстві з ChildFund Deutschland e.V.

Меморандум передбачає розвиток на базі центру інноваційних освітніх технологій навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Хабу розвитку соціального підприємництва в закладах освіти.

ІНКЛЮЗІЯ ТА ПСИХІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ТИЖНІ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ERASMUS+ KA171 У ПАПСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ САЛАМАНКИ

Протягом 7–11 квітня 2025 року заступниця директора навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія», професорка Марина Васильєва взяла участь у Міжнародному тижні персоналу та викладання «Інклюзія та психічне благополуччя у вищій освіті», організованому Папським університетом Саламанки (Іспанія).

Цей університет є координатором міжнародного проекту Erasmus+ CB UA-Talent-UP, одним із учасників якого є ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія».

Відвідуванню університету передувала організована онлайн-зустріч усіх учасників Міжнародного тижня з різних країн, під час якої відбулася презентація і обговорення напрямів роботи закладів вищої освіти у забезпеченні інклюзії всіх учасників освітнього процесу.

Безпосередньо під час Міжнародного тижня представники Папського

університету Саламанки організували декілька цікавих заходів: лекції «Рух: ваш найкращий супутник», «Інклюзія та різноманітність у вищій освіті», «Усвідомленість, психологічне благополуччя та психічне здоров'я» (презентація дослідницького проекту та практичного воркшопу); воркшоп «Час турботи про себе».

Учасники тижня – представники різних університетів – презентували роботу міжнародних відділів, обмінювалися кращими практиками з ініціатив та ресурсів для інклюзії та психічного

добробуту у вищій освіті; організації роботи студентського консультативного центру в Університеті Дахук; заходів та політики інклюзії в Університеті Левен-Лімбург; залучення університетської спільноти до планування та впровадження вдосконалень щодо культури організаційного добробуту.

Учасники Міжнародного тижня відвідали різні підрозділи Папського університету Саламанки і поставили запитання їхнім представникам щодо організації психологічного..

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ІМЕНІ В. М. ВОЄВОДИНА «ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ»

16–18 квітня 2025 року у Керазінському університеті проходила II Міжнародна науково-технічна конференція імені В. М. Воєводіна «Проблеми сучасної ядерної енергетики».

У заході взяли участь 160 зареєстрованих учасників, з яких майже 50 – безпосередньо в очному форматі. Загалом з доповідями виступили понад 60 науковців, фахівців підприємств, студентів і аспірантів, які представили результати досліджень, нові технології та інноваційні підходи до розвитку атомної енергетики.

Урочисте відкриття конференції супроводжувалося вітаннями від представників організаторів та гостей заходу: громадської організації «Українське ядерне товариство», Керазінського університету, Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут», Європейського ядерного товариства (ENS), а також інших провідних наукових установ.

З вітальним словом виступив проректор Антон Пантелеймонов, який наголосив на важливості конференції для університетської спільноти та розвитку ядерної науки в Україні.

Голова організаційного комітету, академік Микола Азаренков згадав історію створення конференції та вшанував пам'ять Віктора Миколайовича Воєводіна – ініціатора та ідейного натхненника заходу, члена правління УкрЯТ і Вищої наукової ради ENS.

Президент Українського ядерного товариства Володимир Холоша підкреслив важливість конференції як платформи для обговорення актуальних викликів і перспектив розвитку ядерної енергетики України.

Він подякував фахівцям, які, попри війну, продовжують розвивати галузь і впроваджувати інноваційні рішення для зміцнення позицій атомної енергетики в енергосистемі країни.

До церемонії відкриття також долучився президент Європейського ядерного товариства Стефано Монті. У своєму виступі він наголосив на важливості міжнародної співпраці, наукового обміну та підтримки України з боку європейської ядерної спільноти.

Він побажав учасникам плідної роботи та підкреслив, що конференція є не лише технічною платформою, а й проявом солідарності та спільної відданості ядерному майбутньому України та Європи.

Однією з ключових подій конференції став урочистий обмін підписаними напередодні документами в межах меморандуму про співпрацю між громадською організацією «УкрЯТ» та Керазінським університетом, що відкриває нові можливості для освітньо-наукових ініціатив та розвитку людського капіталу в галузі.

Центральною подією першого дня

конференції стала панельна дискусія щодо побудови енергоблоків №3 і №4 Хмельницької АЕС, де обговорювалися стратегічне значення проєкту, технічні виклики та роль науково-технічного супроводу.

У межах секційних доповідей розглядалися питання матеріалознавства, нових технологій для паливних збірок і корпусних сталей, радіаційного захисту та прогнозування екологічних наслідків. Окрему увагу приділили темам комунікації з громадськістю, проблематиці ядерної безпеки, участі України в програмі «Євратом», кіберзахисту тощо.

Програма інших двох днів конференції також охоплювала широкий спектр тем: від матеріалознавства, безпеки експлуатації АЕС і продовження терміну експлуатації – до питань комунікації з громадськістю та перспектив термоядерного синтезу.

Проведення конференції ще раз підкреслило стійкість і рішучість української наукової спільноти продовжувати розвиток критично важливої галузі попри всі виклики.

ПОДІЇ

КАРАЗІНСЬКИЙ ВІДКРИВ НОВИЙ БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР: СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ ТРИВАЄ ПОПРИ ВІЙНУ

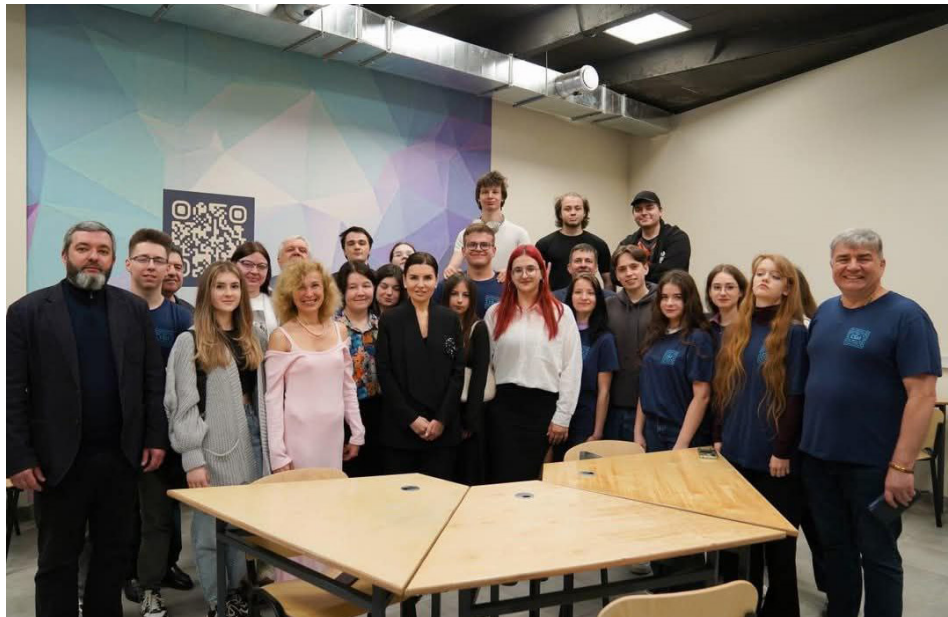
У Каразінському університеті відбулося відкриття нового безпечного простору, який стане не лише укриттям, а й повноцінним освітнім хабом для студентів і викладачів. У часи, коли війна щодня кидає виклик нашій освіті, Каразінський вкотре демонструє: навіть у найскладніших умовах студентське життя може залишатися яскравим, насиченим і безпечним.

Новий простір розрахований на укриття до 300 осіб, водночас до 100 студентів можуть комфортно навчатися в чотирьох повністю обладнаних аудиторіях. Сучасна вентиляційна система, протирадіаційний захист, пожежна сигналізація та система газового пожежогасіння – усе це робить простір не лише надійним, а й технологічно передовим.

Відкриття безпечного простору стало можливим завдяки підтримці держави, зокрема Міністерства освіти і науки України, ініціативі адміністрації університету, благодійному фонду Каразінського та ІТ-компаніям-партнерам, зокрема NIX Ukraine та EPAM Ukraine.

«Ми створюємо такі простори, бо віримо: студенти мають не просто «переживати» роки війни – вони мають право жити, навчатися, зростати, формувати себе і своє майбутнє. Це про гідність освіти, про людяність, про відповідальність перед тими, хто обрав Каразінський. Ми не можемо скасувати війну – але можемо створювати простори, в яких освіта, розвиток і людська присутність залишаються можливими», – наголосила ректор університету Тетяна Кагановська.

Розширення кількості безпечних місць для здійснення освітнього та наукового процесу – це частина масштабного бачення університетської спільноти, яка

не зупиняється ні на мить. Каразінський активно розвиває інфраструктуру, підтримує науку, залучає партнерів і

впевнено будує майбутнє – навіть попри складні умови воєнного часу.

Текст: Маргарита МОРОЗ.

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДОЛУЧИВСЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ STUDBIZ

Представники Центру інноваційних освітніх технологій Навчально-наукового інституту Каразінського університету у партнерстві з громадською організацією «Інноваційна Генерація» (INNOGEN) стали частиною міжнародного проєкту «Соціальні учнівські підприємства для підтримки молоді в (пост)воєнній Україні» (STUDBIZ Ukraine), який реалізується School of ME (громадська організація «Школа усвідомленого підприємництва») за підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та організації ChildFund Deutschland e.V.

10–11 березня, 24–25 березня та 15–16 квітня 2025 року в Києві в Інноваційному парку UNIT.City команда School of ME провела три модулі тренінгу для тренерів і менторів проєкту. Учасниками тренінгу стали представники десяти молодіжних центрів з розвитку соціального підприємництва в закладах освіти.

Наш університет представляли активісти громадської організації

«Інноваційна Генерація» та фахівці Центру інноваційних освітніх технологій Навчально-наукового інституту Каразінського університету Тетяна Кострова та Максим Батурін, а також заступник начальника управління міжнародних відносин Роман Нестеренко.

Під час тренінгу для тренерів та менторів із соціального підприємництва в закладах освіти учасники працювали над генерацією ідей та виконували практичні завдання для розвитку навичок у сфері соціального підприємництва.

10 квітня та 18 квітня каразінці провели тренінги із соціального шкільного підприємництва у Близнюківському ліцеї Близнюківської селищної ради Лозівського району Харківської області та Кобеляцькому ліцеї №2 імені Олеса Гончара.

Під час тренінгів обговорювали пошук соціальних проблем і можливості їх розв'язання через створення соціального шкільного підприємництва. Учні дізналися, як власними силами можуть організувати ініціативи у своїх школах.

14 квітня було отримано першу частину

обладнання для розбудови Хабу розвитку соціального підприємництва в закладах освіти на базі Центру інноваційних освітніх технологій Навчально-наукового інституту Каразінського університету в межах проєкту STUDBIZ Ukraine – комплект обладнання для сублімаційного друку.

Також між громадськими організаціями «Школа усвідомленого підприємництва» та «Інноваційна Генерація» підписано меморандум про співпрацю в межах роботи над проєктом STUDBIZ Ukraine, що реалізується у партнерстві з ChildFund Deutschland e.V.

Меморандум передбачає розвиток Хабу розвитку соціального підприємництва в закладах освіти на базі Центру інноваційних освітніх технологій Навчально-наукового інституту Каразінського університету.

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

ПРО МАЙБУТНЄ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ПРО СТВОРЕННЯ SMART-СУСПІЛЬСТВА НА БАЗІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА ЦИФРОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ІНТЕРВ'Ю З ПРОФЕСОРОМ ННІ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ» ІГОРЕМ ДУНАЄВИМ (ЗА ПІДСУМКАМИ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛЮКСЕМБУРГІ)

«Нація – це не погляд в минуле, а творчий порив у майбутнє. Щоб посісти гідне місце у світі, треба безперервно перебувати в пошуку нового, і освіта не є винятком в епоху цифрової трансформації», – ділиться важливим меседжем професор кафедри економічної політики та менеджменту навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Ігор Дунаєв.

У межах головування Люксембургу в Комітеті міністрів Ради Європи професор ННІ ІДУ Ігор Дунаєв взяв участь у представницькій Міжнародній конференції «Демократія та молодь у цифрову епоху», яка відбулася в Люксембурзькому університеті. Цей науковий захід об'єднав провідних дослідників із понад 30 країн світу, політичних діячів та представників громадськості. Професор Ігор Дунаєв був єдиним експертом, запрошеним від України, хто представив інноваційний підхід до освіти на міжнародній арені. Ігор Дунаєв очолює науково-дослідний центр економіко-правових рішень у сфері застосування технологій розподіленого реєстру «Блокчейн-Україна», впроваджує низку важливих IT-проектів, викладає, курує молодих науковців, лише за останні пів року під його керівництвом захистилися 5 аспірантів та 1 докторант.

По поверненні із Люксембургу спеціально для газети «Каразінський

університет» професор поділився досвідом, розповів про дослідження, пов'язані з цифровими платформами та блокчейн-рішеннями українського походження, чому для країни є життєво необхідними інвестиції в сучасні технології, і що для цього важливо створювати вже сьогодні. Ігор Володимирович поділився важливими роздумами щодо того, як новітні технології можуть революціонізувати навчальний процес. За його словами, в Україні, зокрема в Харкові, є великий потенціал для реалізації таких амбітних проєктів, які здатні змінити парадигму навчання молоді та забезпечити країні майбутнє в глобальному контексті.

– Пане Ігорю, поділіться враженнями від наукового відрядження, ключовими тезами вашого виступу в Люксембурзі?

– Моє відрядження було присвячене участі в престижній науковій конференції «Демократія та молодь у цифрову епоху». Країна, що приймала, – Велике Герцогство Люксембург, зокрема Університет Люксембургу. Захід був організований на найвищому рівні та присвячений закінченню 6-місячного головування цієї країни у Раді Європи в травні 2025 року. У своїй доповіді я розповів про інтеграцію харківської молоді, зокрема Каразінського

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

університету до європейського та міжнародного освітньо-наукового простору та намагався донести наше бачення майбутнього освіти через нові технології. Презентував програмну доповідь на тему «Трансформація освіти через технології: як блокчейн та токенизація особистісного капіталу можуть змінити парадигму навчання молоді». Це нова архітектура довіри, новий шлях через цифровізовану репутацію особистості, яка діє на умовах, що вона обліковується в блокчейні, на платформі, як новий економічний ресурс на додаток до сталих відомих ресурсів, як-от земля, фінансовий капітал, підприємницькі здібності тощо. Блокчейн і токенизація мають потенціал докорінно змінити підхід до навчання молоді – зробити його прозорим, гнучким і справді орієнтованим на особистість. Успішна інтеграція цих технологій може дати старт новій освітній культурі, де знання – це не лише цінність, а й актив. У майбутньому саме цей актив можна продавати, позичати, зберігати, технологічно це можливо!

– Що особливого ви презентували?

– У своєму виступі я продемонстрував результати багаторічних наукових досліджень, які проводить ГО «Науково-дослідний центр економіко-правових рішень у сфері застосування технологій розподіленого реєстру» і частково результати роботи з нашими

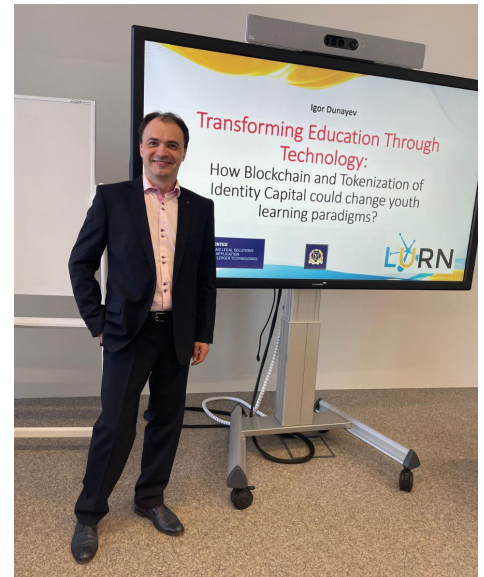

магістрами за новою магістерською програмою з модернізації публічного управління. Сучасні виклики потребують принципово нових підходів до освіти й власне блокчейн-технології та токенизація особистісного капіталу дозволяють створити децентралізовану освітню екосистему, де кожна молода людина може формувати індивідуальну траєкторію навчання відповідно до своїх мрій та прагнень. Особливу увагу в доповіді приділено уявленню глибинних наукових розробок НДЦ блокчейн-рішень та харківської компанії «Сімкорд» у галузі публічного управління, соціального інжинірингу та платформного управління. Це дійсно дуже інноваційні рішення, нинішній 2025 рік і наступний 2026 рік будуть знаковими для релізів і овацій в освіті.

– Пане Ігорю, ваші підсумки та результати наукового відрядження?

– Висновки дуже різні: наукові, світоглядні, комунікаційні. З наукового та світоглядного погляду, хочу зазначити, що ми, українці, не поступаємося європейцям, нам не треба боятися про себе заявляти. Я це усвідомив навіть не за власними спостереженнями після візиту, а й спілкуючись з іншими українцями, які живуть там та працюють. Особливість Люксембургу – це дуже консервативна держава, де люди читають про зоряні війни, натомість мають абсолютно простий традиційний побут, доволі примітивні програми у своїх гаджетах. Вони досі майже щодня купують паперові газети й вважають, що будь-що важливе має бути роздруковане і доставлене до їхнього будинку. Чого лише варта, наприклад наша платформа ДІЯ, що є в кожного українця в телефоні! Ми дійсно технологічна нація, і ми маємо це знати.

Також важливо шукати підтримку серед своїх у Європі. Упродовж закордонного відрядження підтримував контакти з Люксембурзько-українською торговою палатою (LUCC), яка складається з активних українців, зокрема й харків'ян, які працюють там часто як волонтери.

До речі, нещодавно, на початку березня 2025 року, вперше відбувся офіційний візит у Люксембург делегації на чолі з мером Харкова Ігорем Тереховим, знову ж таки за підтримки та на запрошення LUCC. Ігор Олександрович справив позитивні враження на люксембуржців і гостей. Тому харків'ян у Люксембурзі вже знають, і це не могло не радувати. До всього, учасники конференції виявили значний інтерес до наших розробок у сфері створення нових знань та формування механізмів соціальної довіри з використанням технологій розподіленого реєстру. Після виступу відбулася жвава дискусія, під час якої я відповів на численні запитання колег із різних європейських країн. Університет Люксембургу і LUCC зацікавлені в розвитку робочих, наукових відносин з каразінськими вченими й, зокрема LUCC офіційно запросила мене взяти участь у престижному бізнес-форумі "The Luxembourg – Ukraine Business Forum. Securing Tomorrow: Defence, Cybersecurity and Space" (<https://www.lucc.lu/events/the-luxembourg-ukraine-business-forum-securing-tomorrow-defencecybersecurity-and-space>) 16 червня 2025 року як організатора секції та/або як модератора однієї з панелей, пов'язаного з цифровими платформами й блокчейн-рішеннями (особливо RWA) українського походження.

Презентація українських інноваційних підходів до освіти в межах міжнародної конференції в Люксембурзі відкриває

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

нові перспективи для інтеграції наших наукових розробок до європейського освітнього простору та сприяє зміцненню міжнародного авторитету української науки.

Позапланові результати: встановлено контакти з Люксембурзьким центром протидії дезінформації (ZpB), Люксембурзьким інститутом соціально-економічних досліджень (LISER) і його провідними вченими; було суттєво поглиблено особисті контакти з активом LURN (Люксембурзько-української мережі дослідників) тощо. Отримано зацікавленість і згоду від провідного професора LISER на спільну наукову публікацію з нагоди 25-річчя наукового конгресу, що щороку проводить ННІ «Інститут державного управління». Люксембурзькі вчені зробили певний прорив у цій царині, як треба робити інноваційну екосистему у своїй державі: від університетів і до підприємств, близькими до іт-сектору та участі в інтелектуальній власності. Але українці теж не пасуть задніх. Нам є що показати світу! І треба це робити ширшим фронтом. Маємо не просто засвітити ідею, яку за простою можуть поцінувати. У нас є те, чого в решті немає. Власна цифрова платформа.

– Детальніше про переваги

платформи, економічні формації, роль ШІ, що саме дозволяє створювати інноваційні продукти?

– Платформа – це не більш як технологічний інструмент, доволі досконалий, але це інструмент. Що з ним робити? Треба робити екосистему сервісів. Чим відрізняється екосистема від неекосистеми в цифровому вигляді? Створення певного середовища, обігу певної енергії, це не обов'язково будуть гроші. Час, посмішка, послуга, якийсь бартер – це те, що комусь потрібно, а блокчейн дозволяє забезпечити безпечний обіг і реєстрацію. Реєстрацію, історію, яку не можливо підробити.

Зараз світ замикається в платформах. І це не Україна започаткувала цей тренд. Років 15 тому цій тенденції дали поштовх соцмережі – Фейсбук, Твіттер. Створюють одну послугу, доволі примітивну, наприклад обмін повідомленнями, а навколо неї вибудовують сервіси оплати, верифікації, обміну фотографіями, маркування, одне за одним з'являється, як у вирву. Платформи пропонують простіше, зручніше, дешевше. До прикладу платформа ДІЯ – чудова українська візитівка з кінця 2019 року, відтоді це стало певною «перемогою» України, її політичної волі, наших програмістів. Однак зараз це не єдина і не найдосконаліша – головне, за задумом платформа, адже такі державні платформи завжди будуть слугувати керівній еліті.

Інший приклад – це заснований в Україні додаток Grammarly, який уже працює як онлайн-платформа з використанням і аналітикою великих даних для допомоги в спілкуванні англійською мовою, запущена 2009 року, наразі відома в усьому світі, сервіс Grammarly став доступним для Microsoft Word на Mac та у Word Online. Але все це – локальні приклади. Думаю, що справжні масштабні та хороші результати будуть за екосистемами цифрових послуг, які розвиваються на основі платформ. До речі, моя доповідь в Люксембурзі була саме про це: про організацію навчання та співпраці тисяч людей саме в середовищі цифрової екосистеми на принципах Web 3.0, а не просто інформаційної платформи. Це наступний еволюційний рівень.

Важливо розуміти, що сьогодні головним криголамом цифровізації виступає ШІ. Це як нова рушійна сила, що притягує суспільну та політичну увагу, фінансові інвестиції. Врешті за ним ідуть численні комбінації інших технологій, що працюють з ШІ, зокрема блокчейн, інтернет речей, аналітика великих даних тощо. Усе прямує в бік квантових обчислень, але наразі потужні квантові комп'ютери ще не з'явилися.

– Над якими науковими дослідженнями працюєте?

– Стратегічно важлива тема, над якою я і моя команда давно працюємо, – продовження теорії оцифрованого

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

токенізованого особистісного капіталу. Вона складається з кількох компонентів: репутації, матеріальних активів, твого соціального статусу, нового цифрового профілю тощо. Це мають підтверджувати численні цифрові та матеріальні «сертифікати» – певні артефакти. Багато що вже практично реалізовано й впроваджено в екосистему цифрових сервісів. Незабаром ви всі про це дізнаєтеся. Але ще це може бути й новим економічним ресурсом у цифрову епоху. Без децентралізованої платформи таке зробити просто неможливо. На цьому важливо базувати нові методології розвитку освіти. Багато цих речей готуються до релізу до кінця року.

До речі, ми тестуємо ці ідеї разом з IT-підприємцями, розробниками, нашими магістрами-студентами, студентами: разом обговорюємо, шукаємо відповідні кейси з інших країн, які вказують, що ми на правильному шляху. Чого лише вартує нова, розроблена японцями, концепція розвитку освіти, подолання соціальних, економічних та екологічних проблем, концепція створення суперінтелектуального «Суспільства 5.0», яке повинно замінити теперішнє «Суспільство 4.0». «Суспільства 5.0» – це перспективна концепція на базі розвитку інноваційного університету та цифрового підприємництва. Японія хоче взяти на себе ініціативу, щоб спрямувати глобальний розвиток світу до кращого майбутнього, продемонструвавши ідеальну людиноцентричну концепцію суспільства, де фізичний та кіберпростір стають одним цілим задля вирішення соціальних проблем.

– Чи готові наші студенти сприймати новаторське в навчанні? Хто є вашою аудиторією, на що вона орієнтована, ким особливо пишастесь?

– Радий тому, що наші студенти, особливо на наших нових спеціалізаціях, освітньо-професійних програмах, дуже цікавляться новими ресурсами. Це зовсім інше, ніж те, що було за рік до війни. Зовсім інше відлуння. Відповідно й мені цікаво готуватися, мотивувати, розповідати і в теорії, і на практиці, міркувати разом. У мене на магістратурі освітньої програми «Публічне управління економічною і цифровою модернізацією суспільства» є багато дорослих студентів, наймолодшому – 23 роки, найстаршому – 47 років. Але всі однаково орієнтовані на університетську освіту, ба навіть в епоху чатів GPT, коли все можна дізнатися за 5 секунд, їм попри все цікаво бути на лекціях! Студенти розуміють, що важливо перебувати в єдиному за спільними інтересами ком'юніті, де є викладач, певні історії,

де можна протестувати свої угоди, які можуть перетікати в серйозні стартапи.

До речі, ми вже з цього року практикуємо проекти з апробаційною частиною та стартапами в компаніях. Минулого року мій дипломник, випускник Тарас Бравічев, з яким співпрацюємо і нині, систематично зустрічаємось, почав впроваджувати цифровізацію ОСМ силами своєї ГО «Єдине джерело» на базі нашої платформи та блокчейну. Це виняткова та цікава для Харкова практика. Другий мій дипломник, яким також пишаюся, Денис Лазар, молодий архітектор зі Львова, який розробляє систему цифрового обліку об'єктів нерухомості на основі тих же рішень, платформи та блокчейну, і цьому була присвячена частково його дипломна робота. Він захистився на відмінно в грудні 2024 року. Сподіваюся, це наш аспірант у майбутньому.

Студенти наші цікавляться новаторськими темами, за якими майбутнє, що дозволить Україні мати згодом нове обличчя. Хочу, щоб ці наукові дослідження наших студентів були залучені у відновленні країни. Це облік, кібербезпека, забезпечені токенізовані активи, залучення нових інвестицій через оцифровані активи тощо. Це нова епоха, нові фахівці технічної та управлінської еліти країни. Класно, що, попри ракети над головою, ми йдемо вперед.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ СВЯТКУЄ 95 РОКІВ. ДЕКАН СВІТЛАНА ВІРОТЧЕНКО ПРО АКАДЕМІЧНІ ПЛАНИ, ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ І МІЖНАРОДНУ СПІВПРАЦЮ

Цієї весни факультет іноземних мов святкує свою 95 річницю. Газета приносить найщиріші вітання та бажає невпинного розвитку, великих звершень та міцності. Дякуємо, що виховуєте провідних фахівців та справжніх професіоналів своєї справи! Сьогодні факультет – це не лише потужна освітня платформа, а й спільнота, яка живе в ритмі часу, відповідає на виклики

сьогодення та займає високу позицію на освітній арені. Сьогодні своїм баченням з нами ділиться Світлана Андріївна Віротченко – декан факультету іноземних мов, кандидат філологічних наук.

– Чим відрізнявся факультет, коли ви вперше на нього потрапили?

– Коли я вперше переступила поріг університету, була вражена його величністю та багатю історією. Тоді в мене з'явилася мрія – колись долучитися до його розвитку на посаді декана факультету. Я розпочала свій шлях зі студентства, далі працювала лаборантом на кафедрі, пізніше – викладачем. У 2022 році я заступила на посаду декана. За всі роки, що я провела з Каразінським, достатньо сильно змінився формат навчання і умови, в яких ми працюємо. Через те, що сучасні діти провели багато років онлайн, я помічаю певні зміни в рівні знань у порівнянні з ситуацією 10, 20 років тому. Для нас це означає, що ми маємо адаптувати матеріал, змінювати підходи та ставитися з розумінням до молоді, яка навчається в часи війни. Передусім ми дуже

вдячні тим студентам, які обирають Каразінський та українську освіту.

– Чи активно керівництво факультету йде на контакт зі студентами, і зокрема зі Студентською радою?

– Звичайно! Раніше студентське життя було надзвичайно активним і різноманітним, зараз воно обмежене, але ми намагаємося підтримувати студентів, які знаходяться в Харкові. У нас є активна група, з якими ми майже щотижня зустрічаємося, обговорюємо різні заходи, та вони допомагають у їхньому подальшому проведенні. Вони дуже відкриті до співпраці з нами, хочуть відвідувати університет і використовувати кожну можливість, щоб зробити це. Студенти – наші помічники і друзі. Ми дуже їх цінуємо, і мені самій неймовірно подобається спілкуватися з ними. Ми маємо дуже теплі стосунки і йдемо одне одному на допомогу.

– Якими словами ви б описали студентів факультету іноземних мов?

– Ініціативні, веселі, ерудовані. Більшість із них – дівчата, і вони дуже

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

красиві й витончені. Я б назвала наших студентів найкращими!

– А чим живе факультет сьогодні?

– Життя факультету дуже активне. Зараз ми займаємося оновленням наших освітніх програм. У контексті глобальних процесів цифровізації на факультеті реалізуються міжнародні проєкти Erasmus+, в межах яких розробляються інноваційні курси, спрямовані на удосконалення освітнього процесу та підвищення його якості. У рамках цих проєктів, в тому числі проєкта Європарламенту, за період воєнного стану у нас було обладнано дві аудиторії, а саме смарт-лабораторію з сучасним обладнанням для конференцій (стільниковий мікрофон, адаптивна камера), і клас для синхронного перекладу. Ми хочемо продовжувати співпрацювати, тому подаємо заявки, робимо все від нас залежне, щоб отримувати гранти й розвивати не тільки освітні програми, а й матеріальну базу. Також важливим аспектом є наша профорієнтаційна робота – я присутня на кожному заході, на Днях відкритих дверей, на Школах вихідного дня тощо. Ми намагаємося

показати абітурієнтам, що ми можемо їм дати і чому навчити. З наступного року ми плануємо запровадити японську мову як другу на програмі «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова» і, якщо буде попит і кадрове забезпечення, ми б хотіли ще додати корейську, адже ці іноземні зараз дуже популярні серед молоді через поширення культури країн Азії.

– А як на факультеті із працевлаштуванням?

– З роботодавцями ми співпрацюємо дуже активно. Наприклад, у квітні пройшов Тиждень кар'єри, і у нас був просто калейдоскоп зустрічей: і представники мовних шкіл і курсів, і перекладачі, і синхроністи, і працівники Європарламенту, і IT-фахівці. Найголовніше, що всі є професіоналами своєї справи. У наших випускників є основні траєкторії працевлаштування – це або викладацька діяльність (школи, університети, мовні курси), або перекладацька, що є зараз дуже актуальним, бо до нас майже щотижня приходять запити від військової адміністрації, різноманітних організацій і волонтерських груп, де потрібен супровід перекладача. З наступного року ми відкриваємо нову магістерську програму «Усний переклад і міжкультурна комунікація (англійська

та друга західноєвропейська мова)», у рамках якої ми будемо готувати усних перекладачів конференцій та фахівців із громадського перекладу. Ця програма буде також пропонувати такі курси як: військовий переклад, медичний переклад, переклад у царині судочинства та охорони права. Наші студенти будуть проходити практики на віртуальній навчальній платформі в межах проєкту «European Master's in Translation». Наші випускники також працюють у МЗС та інших державних установах, IT сфері, різноманітних громадських організаціях. Де потрібне знання іноземних мов – там наші випускники й залучені.

– Які нові освітні програми з'явилися на факультеті за останній час?

– Нещодавно ми відкрили програму «Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)», у межах якої ми співпрацюємо з Академією вчителівства і готуємо фахівців, що працюватимуть вчителями англійської і другої іноземної мов і зарубіжної літератури. Це дуже цікава програма, і завдяки співпраці наші студенти систематично виїжджають до Києва на базу Академії вчителівства, де з ними проводяться різноманітні тренінги, семінари й очні заняття.

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

– Саме з факультету іноземних мов найбільше студентів їздять за програмами академічної мобільності. Розкажіть детальніше про міжнародну співпрацю факультету.

– Це наша фішка! Дійсно дуже багато студентів зацікавлені в можливостях програми Erasmus+, і ми завжди отримуємо величезну кількість заявок. Особливо нашим студентам подобаються Італія, Іспанія, Польща, Німеччина, Франція, Румунія, Фінляндія. Перелік країн дуже великий, і ми із задоволенням направляємо туди наших студентів. Для них це незабутній досвід, бо там вони не тільки здобувають знання, а й знайомляться з культурою країни, з її мовними особливостями та традиціями, і звичайно це підвищує потім їхню конкурентоспроможність на ринку праці, бо подібний досвід – це формування soft skills, розвиток критичного мислення і навичок комунікацій.

– Тримати високу академічну планку протягом 95 років – це велике досягнення! Яке найбільше надбання факультету за останні декілька років?

– Для мене нашим найбільшим досягненням є те, що ми продовжуємо працювати і розвиватися на тому ж високому рівні, на якому були до повномасштабної війни. Ми вдячні викладачам, які знаходяться за кордоном і продовжують з нами працювати, особлива вдячність тим, хто знаходиться у Харкові та роблять це місто кращим. Також за ці роки ми зробили великий крок вперед з точки зору підвищення якості освіти: у нас були оновлені освітні програми і освітні компоненти, ми відійшли від застарілих методик оцінювання, ввели у навчальний процес нові види робіт і оновили сам матеріал, за яким навчаються студенти. У 2022 році ми поновили роботу нашого Міжнародного центру мовної підготовки і сертифікації. Саме в цьому центрі ми розробили сертифікатні програми із іноземних мов для всіх охочих, у тому числі сертифікатні програми з

військового та юридичного перекладу. Ми доєднуємося до ініціатив Центру ветеранського розвитку і надаємо послуги з викладання іноземних мов для ветеранів. І крім того, з минулого року в нашому центрі поновлено складання іспитів на рівень володіння англійською мовою Pearson.

– Як війна трансформувала роль фахівця в галузі іноземних мов?

– Вона однозначно цю роль підсилила. Незважаючи на всі жахливі наслідки, які має Україна від війни, на нас звернув увагу світ та простягнув свою руку допомоги. Тим самим з'явилося багато можливостей для самореалізації у міжнародних проєктах, у залученні в європейські фонди, у забезпеченні міжкультурної комунікації. Саме тому й підвищилася необхідність у знанні іноземних мов для будь-якої людини.

– Поділіться вашим баченням факультету в майбутньому.

– Дуже хочеться, щоб наші студенти вийшли в аудиторії та на власні очі побачили всю величність Каразінського, поблукали його коридорами, відчули

справжнє студентське життя. Хочеться, щоб через 5 років ми змогли вже відсвяткувати у мирному Харкові сторіччя нашого факультету. На жаль, під час війни нам довелося призупинити набір на освітню програму «Переклад (арабська та англійська мови)» через труднощі з викладацьким складом, але ми дуже хочемо поновити цю програму і взагалі розширити вибір мов для студентів.

– Що ви найбільше любите в своєму факультеті?

– Нашу команду, бо тільки разом, у єдності, ми спроможні підтримувати життя на факультеті. Кожен із нас – це гвинтик, що забезпечує роботу цілого механізму. Ці люди приносять вирий позитивних емоцій та допомагають проживати кожен день якнайкраще. Якщо виникають питання, кожен студент, викладач, працівник може звернутися за допомогою. Це позиція нашого факультету: ми завжди відкриті до зауважень, рекомендацій і побажань, і готові разом вирішувати будь-які проблеми.

Меланія РИБАЛКО.

ПРОФЕСОР КАФЕДРИ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ, ДОКТОР ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК СВІТЛАНА ІГНАТОВИЧ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОЛІМПІАД З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ХАРКІВСЬКИХ ШКОЛЯРІВ

Ігнатович Світлана Юріївна опікується проведенням олімпіади з математики третього (обласного) рівня, у якій беруть участь переможці районних олімпіад, починаючи з 7 класу: «Були різні часи: і коли використовували лише наші авторські задачі, і коли задачі надсилали з Києва, але для нас завжди залишалося принциповим, щоб олімпіада була проведена з дотриманням вимог академічної доброчесності. На нашій території, у Каразінському, можемо це відстежувати, і попри онлайн, ми все одно успішно проводимо олімпіаду, кваліфіковано перевіряємо роботи. Наша команда організаторів і журі складається з працівників факультету, студентів, випускників, вчителів, а також колег з інших закладів освіти. Наша багаторічна співпраця заснована на розумінні одне одного та взаємній довірі, без якої було б дуже важко. У наші обов'язки входить не лише проведення обласної олімпіади, а й відбір команди для участі у всеукраїнському етапі, на якому Харків завжди показує дуже високі результати! Практично щороку молоді харків'яни проходять до команди, яка представляє Україну на міжнародній олімпіаді з математики.

Також в Україні вже всьоме проводять Всеукраїнську олімпіаду для наймолодших (5–7 класи), і ми відбираємо для неї харківську команду. Головна мета – це показати учням середніх класів, що математика – це їхня справа, і в них все вийде.

– Чим відрізняється шкільна математика від олімпіадної?

– Шкільна й олімпіадна математика – це різні дисципліни, вони мають різні підходи. Для фахівця-математика насправді це дуже цікаво, тому що в олімпіадних задачах насамперед

Проходять дві олімпіади офлайн. Безпечний простір, Каразінський університет.

головне – це ідеї. Без техніки нічого не вдасться, але красива ідея має надзвичайно велике значення.

– Також ви займалися організацією інтернет-олімпіад?

– Так, їхня специфіка була в проведенні перших двох етапів у заочній формі, і третього – в очній. Багато років інтернет-олімпіада проходила в Одесі, але чотири роки тому проведення олімпіади з математики передали нам. До війни, у грудні 2021 року, до Каразінського приїхало майже 100 учасників-фіналістів. І хоча вже три роки через війну повноцінно проводити фінал у Харкові неможливо, намагаємося проводити його очно, у безпечних просторах на різних локаціях. Нам подобаються інтернет-олімпіади, бо у фіналі збираються найкращі серед найкращих, з усіх куточків України – а зараз і світу. Українські школярі з Німеччини, Великої Британії, Польщі,

Канади, навіть із Японії беруть участь.

– Чи не демонструють школярі, що паралельно навчаються за кордоном, кращі результати на олімпіадах?

– Дуже важко відповісти на це питання, бо цього року в інтернет-олімпіаді брало участь понад 900 учасників. Але я точно можу сказати, що звичайної європейської освіти недостатньо. Майже всі успішні учасники олімпіад займаються в українських математичних гуртках і тримають зв'язок із нашими школами, що не може не радувати.

– Які найголовніші виклики в проведенні олімпіад?

– З найскладнішим зіштовхнулися в цьому році – це штучний інтелект у поєднанні з дистанційним форматом. Раніше ми «ловили» учасників на запозиченнях з інтернету або появі

ОСВІТА. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

олімпіадних завдань на форумах, і це можна було відстежити, на відміну від використання ІІІ. У нас навіть були випадки, коли члени журі були переконані, що в деяких роботах був використаний ІІІ, але довести це було неможливо. І хоча в цьому році ми врегулювали ситуацію, проблема виходить за межі конкретного конкурсу – проблема у внутрішній чесності та загальному сприйнятті ІІІ. Якщо в людини немає внутрішнього відторгнення брехні, ніякі технології та відеокамери не допоможуть відстежити процес списування.

– Як взагалі війна вплинула на українських школярів?

– Я б не сказала, що після початку війни на олімпіадах стало менше учасників. Але ні для кого не секрет, що зараз багато учнів навчаються за кордоном і більше націлені на вивчення місцевої мови, ніж на інші предмети. Окрім цього, на успіхи впливає не стільки

війна, скільки онлайн-формат навчання. Також хочу зазначити, що майже всі олімпіадники відвідують математичні гуртки, що дуже впливає на загальний результат.

– Які є шляхи, щоби підіймати цікавість сучасних дітей до математики?

– Колись проводили міський турнір математичних боїв за класичними правилами (команда попередньо не має завдань, а після їх отримання має 2–3 години на підготовку). Багатьом це сподобалося, тому ми проводили їх протягом 15 років. Ми навчилися робити так, щоб у межах одного заходу змагалися і команди з досвідчених олімпіадників, і команди, які вперше бачать такі задачі, і всі мали завдання відповідного для них рівня. На жаль, таке змагання неможливо проводити онлайн. Для багатьох це був хороший досвід, який точно підняв цікавість до предмета. Також вважаю написання

робіт МАН хорошою практикою, але лише якщо науковий керівник відповідально до цього ставиться, обирає тему, що справді цікава дитині, і дійсно наполегливо працює разом з учасником над цією темою. Думаю, якщо учень у шкільні роки брав у чомусь подібному участь, то це залишиться з ним назавжди.

– Що б ви хотіли побажати учасникам?

– Пам'ятати, що олімпіада – це лише епізод у їхньому житті, а попереду ще багато цікавого й захопливого. Головне – це отримувати задоволення від пізнання чогось нового. Наша найбільша мрія зараз – щоб закінчилася війна, ми повернулися в аудиторії й нарешті побачили студентів. Проте життя продовжується, є діти, які готові працювати, іноді навіть через «не можу», і це мене надихає. Якщо є діти, то є й майбутнє, і все буде добре!

Меланія РИБАЛКО.

ЯК ВИХОВАТИ ЗІРОК НАУКОВОГО ОЛІМПУ

У XXI столітті формування інтелектуального капіталу нації починається задовго до вступу в заклад вищої освіти й вимагає нових форматів, гнучких підходів і креативних методів. Один із таких прикладів – Школа вихідного дня в Каразінському університеті. 12 квітня університет знову відчинив двері для юних дослідників з різних куточків Харкова й області. Школярі мали змогу зануритися в атмосферу справжньої науки, відкривши для себе її прикладний зміст і практичну цінність. Але чи справді подібні ініціативи можуть допомогти школярам визначитися з майбутньою професією?

Як знайти підхід до підлітка, зацікавити його хімією, китайською мовою чи медициною? Яким має бути заняття, щоб воно стало поштовхом до серйозних роздумів і відкрило шлях до науки? На ці запитання найкраще відповідають викладачі – ті, хто вже не перший рік займаються викладанням й на власному досвіді знають, як важливо знайти підхід до кожної дитини, зацікавити, пояснити складне простими словами.

Вони розповіли, що спонукало їх прийти до аудиторії, аби поділитися знаннями зі школярами.

Доцент Тетяна Черножук, заступник декана хімічного факультету по роботі з абітурієнтами та випускниками:

– Школа вихідного дня – це можливість зустрітися з учнями шкіл наживо. Живе

спілкування має бути. Попри те, що в нас, на хімічному факультеті, змішана форма навчання, спілкування один раз на тиждень замало. Ми, як і викладачі інших факультетів, сумуємо за цим і з нетерпінням чекаємо можливості долучитися.

Максим Кривоніс, викладач кафедри східних мов та міжкультурної комунікації факультету іноземних мов:

– Щойно почув про унікальну можливість провести захід загорівся ентузіазмом. За 5 років скучив за заняттями «в режимі офлайн», за живим спілкуванням, за вдячними очима студентів. Вважаю, що класичні методики вивчення китайської, як-от каліграфія, ефективні саме офлайн, коли пензлик у руці, пальці в туші, і коли видно весь процес. Після 10

тисяч годин занять китайською, проведених в університеті, я досі в пошуках «ідеальної методики», тепер уже з інструментами штучного інтелекту. Хочу використати цей потенціал на 100% і поділитися з учнями всіма таємними глибинами мови. Пам'ятаю себе в сільській школі – тоді не вистачало сучасних джерел і ментора-науковця, який би направив на правильний шлях, тому тепер прагну бути саме таким наставником.

Про те, чому такі зустрічі є важливими для наукового становлення підлітків, розмірковує Інна Вітковська, викладачка кафедри соціології управління та соціальної роботи соціологічного факультету:

– Проєкти на кшталт Школи вихідного дня відіграють важливу роль у формуванні інтересу абітурієнтів до наукового життя ще до вступу в університет. Такі заходи допомагають підліткам визначитися з майбутньою спеціальністю, дізнатися більше про різні напрямки підготовки, а також відчутти, що університет – це не лише про навчання, а й про розвиток мислення, впевненості й відповідальності. Це хороший старт для тих, хто хоче не просто здобути професію, а стати дослідником або фахівцем, здатним змінювати світ навколо себе.

ШКОЛА ВИХІДНОГО ДНЯ

А Тетяна Черножук зазначає:

– По-перше, такі зустрічі допомагають визначитися з обранням професії й спеціальності тих учнів, які це вагаються. По-друге, учні під час зустрічей можуть ставити питання, які їх цікавлять саме тим людям, які, можливо, будуть їх навчати. Особисте знайомство з викладачами допомагає їм позбутися бар'єрів у спілкуванні. А викладачів це надихає цікавіше й більше розказувати про можливості факультету, навчання, подальше працевлаштування та кар'єрне зростання.

Та все ж далеко не все, що читають на парах, підходить для підлітків. Як зробити складне доступним, поділився своїм підходом професор Сергій Лиман, викладач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»:

– Є два рівні адаптування університетської тематики для учнів: до початку заняття на стадії підготовки навчального матеріалу та в процесі самого заняття, спостерігаючи за реакціями слухачів. До початку заняття було створено мультимедійну презентацію, з доступною графікою

й доступною лексикою. Кращий засіб адаптувати зміст заняття – це починати кожен пункт лекції з питань. Власні роздуми й власний досвід учнів – кращий засіб перетворити застарілі монологи лекторів на діалоги. До того ж потрібно відразу відповідати на питання слухачів. Аудиторія завжди все чує, усе помічає й позитивно реагує, коли лектор намагається встановити з нею справжній контакт.

Максим Кривоніс відзначає власні методи:

– Давно помітив, що в університетах матеріал дуже розтягнутий, але для

школярів достатньо 20 хвилин, щоб дати чітку мовну основу та розкрити секрети. Важливо використовувати інтерактив, візуальні й навіть тактильні елементи – навіть ліпка з пластиліну працює краще, ніж лекція. Також з'явилися широкі можливості візуалізації з допомогою ІШ. Навіть тематика перекладу теж має подаватися натхненно та яскраво. Головне – дати дітям віру в себе, показати ідею того, що всього можна досягти наполегливою працею та невпинними стараннями.

Моментами, які під час зустрічі з учнями запам'яталися найбільше, поділилася Інна Вітківська:

– Найбільше запам'ятовуються щирі посмішки й здивування, коли учасники раптом відкривають щось нове про себе – свої сильні сторони, внутрішні ресурси. Це моменти, коли виникає справжнє зацікавлення темою, запитання, починається дискусія. У такі хвилини відчувається, що зустріч була не лише цікавою, а й по-справжньому корисною.

Сергій Лиман:

– Під час тренінгу учні із захопленням моделювали засідання надзвичайної спеціальної сесії Генасамблеї ООН і ухвалення відповідної Резолюції з метою врегулювання конфлікту між Республікою Кореєю та КНДР, недопущення глобальної ядерної війни. І найбільше мене вразило ставлення школярів до ситуації. Воно було дійсним! Справжнім! Учні повністю відчувають біль, який, якщо почнеться війна, можуть відчути їхні однолітки в інших державах світу. Здавалося, їм дійсно хотілося повірити, що від їхніх пропозицій, голосування залежить доля світу. А коли учні, що представляли «делегацію Японії», почали свій виступ зі слів «Ми, як ніхто інший знаємо, що таке ядерне бомбардування і наскільки необхідно уникнути його в сучасному світі...», це пролунало так, нібито дійсно відбувалося засідання головної міжнародної організації цього світу.

Кожен запрошений викладач сам формує концепцію свого виступу. Про те, як з'явилася ідея лекції та що саме прагнула донести до дітей розповіла Аліна Яковська, викладачка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини і фізичної реабілітації медичного факультету, лікар фізичної та реабілітаційної медицини:

— Я прагнула поділитися своїм досвідом у реабілітації, зняти ярлики з професії «фізичного терапевта», зруйнувати

міфи про реабілітацію, познайомити зі складним і творчим процесом відновлення, розповісти про доказові методи в нашій роботі.

Тетяна Черножук:

— Тема заняття «Оглядова лекція типових завдань НМТ з практичними дослідженнями» зараз на часі. Кілька днів пройшло з моменту, як закінчилася реєстрація на складання НМТ. Щоб полегшити майбутнім абітурієнтам підготовку до частини НМТ з хімії, було підготовлено таке заняття. Завдання, які потребували лабораторного дослідження, були виконані у вигляді наочних лабораторних дослідів.

Коли ділишся знаннями, часто отримуєш не менше, ніж віддаєш. Про те, що саме дала така зустріч розповів Сергій Лиман:

— По-перше, натхнення й задоволення від особистого спілкування з допитливою живою аудиторією — тобто те, чого не вистачає нам у роки дистанційного навчання. Друге, що завжди дає участь у Школі вихідного дня мені як викладачу — це впевненість у тому, що наші школярі після початку повномасштабного вторгнення рф краще, ніж їхні однолітки в державах, що не беруть

участі у війні, розуміють, що насправді стоїть за словосполученнями «управління конфліктами», «вирішення конфліктів», «перемога», «мир». Коли бачиш тих, кому лише 16–17 років, а вони прийшли слухати вас після повітряних тривог, після нічних атак «шахедів», після вибухів, відчуваєш ще більшу професійну та особисту відповідальність. Учні — перед вибором. У такі хвилини мене ніколи не залишає усвідомлення того, що кожна твоя фраза, інтонації, заклики можуть вплинути на цей вибір майбутньої професії ще досить молодій людині.

Інна Вітківська:

— Ця зустріч була для мене надзвичайно цінною. Вона дала змогу поспілкуватися з активними й щирими підлітками, які замислюються про своє майбутнє. Я почула багато цікавих думок, побачила, як молодь реагує на непрості питання про життєвий вибір. Це справді надихає. Для мене як викладачки такі проєкти є також професійно корисними, адже допомагають краще розуміти потреби майбутніх студентів, отримати заряд мотивації для подальшої роботи.

Єва ВОЛОДЬКО, наш спецкор.

«МІЙ ДЕВІЗ – ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ БЛАГА ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ», – ГОЛОВА СТУДРАДИ АННА БОРТНИК ПРО СТИПЕНДІЮ «ОБДАРОВАНІСТЬ»

Цієї зими голова Студради юридичного факультету Анна Бортник стала лауреаткою премії «Обдарованість». Її жага до знань, любов до свого факультету та працьовитість спонукають і далі йти до нових вершин, не зупиняючись на досягнутому. «За такі неймовірні можливості та великі надбання хочу подякувати своєму декану та куратору, а також моїй команді Студентської ради юридичного», – говорить пані Анна.

– Чому для навчання ти обрала саме Каразінський?

– Коли я обирала Каразінський, то була впевнена, що саме тут мене не тільки навчатимуть, але й покажуть на практиці, як працює юриспруденція. Найбільше на нашому факультеті мені подобається те, що тут ми як одна велика родина. Це та мотивація, яка штовхає на ухвалення важливих рішень та безперервну роботу. Заради цього хочеться підкорювати нові вершини! Вступ на юридичний факультет був моєю мрією з дитинства, яку я рада втілити саме тут. Відчуваю, що я на своєму місці.

– Ти не тільки змогла втілити дитячу мрію, а й досягти у своїй галузі певних звершень. Які були перші емоції, коли дізналася, що отримуваш стипендію «Обдарованість»?

– Першою емоцією була щира радість, а першою думкою: «Так, я досягла цього!» Однак розумію, що в жодному разі не можна зупинятися, а треба йти далі, багато працювати та в майбутньому отримувати ще більше. Знаєте, мене дуже торкнулася церемонія нагородження. Попри війну, там була велика кількість учасників, лауреатів, і ми всі тут, у Харкові. Не просто живемо, а прославляємо наше місто!

– Чим зі своїх досягнень пишаєшся

найбільше?

– Насправді те, що я навчаюся на юридичному факультеті Каразінського, – уже причина для гордості. І за чотири роки тут було багато досягнень, багато роботи та багато знань! Вірю, що це ще не кінець, а тільки початок.

– Як досвід у Студраді вплинув на тебе, як на особистість?

– Посаду голови Студентської ради юридичного я очолюю вже два роки. Наша команда – це любов, адже тільки завдяки їй маємо змогу робити круті івенти, і, попри обставини у місті, часто збиратися та неймовірно проводити свої студентські роки. Досвід роботи на цій посаді дуже

змінює моє життя та розуміння слова «університет», бо це не просто стіни, це нові знайомства, нові люди, нові емоції. Найголовніше в моїй роботі – працювати для блага студентів та всього юрфаку.

– Який твій улюблений спогад за роки навчання в Каразінському?

– Спогадів дуже багато: від вступу до останньої сесії. Але найулюбленіші – це учать та перемога в міжнародному саміті «Права людини в умовах воєнного стану» та сучасних глобалізаційних викликів» та міжнародному форумі з практики Європейського суду з прав людини «Імплементация Європейської конвенції з прав людини в Україні».

Меланія РИБАЛКО.

ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ ПО ОБМІНУ

«ЯКЩО МАЄШ ВІЛЬНИЙ ЧАС – ЗРОБИ ТЕ, ЩО ЗБИРАЛАСЯ ЗРОБИТИ ЗАВТРА», – ЛАУРЕАТКА СТИПЕНДІЇ «ОБДАРОВАНІСТЬ» ТА СТУДЕНТКА ЗА ОБМІНОМ У ВІДЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ КРИСТИНА ДВОРНИК ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ЧАСУ, ДОСЯГНЕННЯ ТА НАВЧАННЯ В КБІ

Дворник Кристина, студентка програми «Цифровий менеджмент в бізнесі», стала стипендіаткою премії «Обдарованість». Минулого навчального року її середній бал досяг 98, а зараз вона навчається за обміном у Віденському економічному університеті. І хоча вступ до Каразінського банківського інституту не був дитячою мрією, саме навчання на ньому допомогло розкрити великий потенціал та знайти простір для самореалізації.

– Чим тобі найбільше подобається Каразінський та КБІ?

– Я корінна харків'янка, тому для мене Каразінський завжди залишався «на слуху». Знала про його високий рівень підготовки та різноманіття освітніх програм, тому навіть не розглядала інші університети. Звичайно, він дуже гарний! А вступ до КБІ був спонтанним рішенням, адже за рік до цього я вже навчалася на зовсім іншому факультеті Каразінського та зрозуміла, що це не моє. І хоча я перевелася, тому що мені сподобалася назва навчальної програми, саме тут знайшла свій «спокій» і розкрила (та продовжую розкривати) свої таланти. Я як ніколи почувалася на своєму місці. Напевно, це і є найважливішим.

– Які були перші емоції та думки, коли дізналася, що отримувеш стипендію «Обдарованість»?

– У двох словах – тотальний шок! Подання кандидатури було влітку після сесії, саме тоді, коли ще писала наукову роботу на інший конкурс. Не думала, що моя наукова та студентська

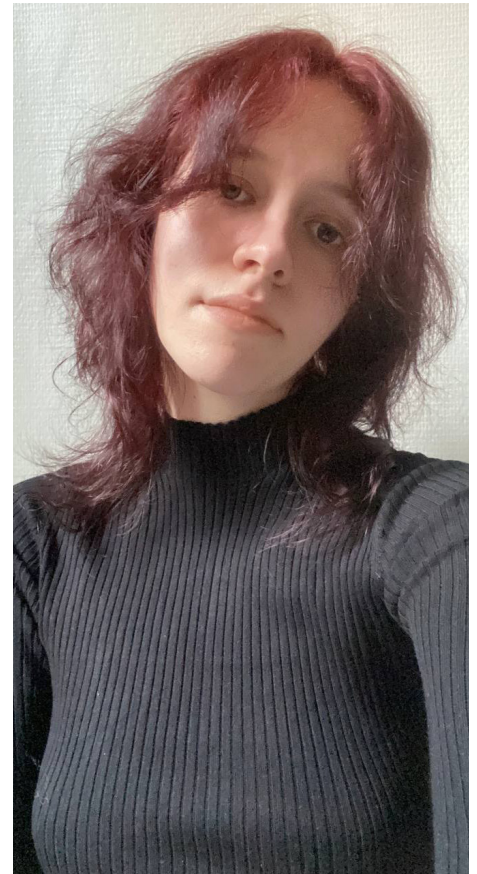
активність протягом року матиме такі результати! Я завжди була «середнім учнем» у школі, і, повторюся, розкрив мене саме КБІ. Шалено вдячна всьому викладацькому колективу, бо саме вони надихають мене на нові звершення. На жаль, я не брала участі в церемонії нагородження, бо зараз в іншій країні за програмою обміну.

– Вітаємо з чудовою можливістю протягом семестру навчатися в іншій країні! Розкажи про програму обміну детальніше.

– Навчаюся у Віденському економічному університеті (ВУ) в Австрії. Він є найбільшим економічним університетом Європи та входить до 1 % найкращих бізнес-закладів світу з потрібною акредитацією. Програма заснована на дуальних угодах між українськими університетами та ВУ. Це неймовірніший досвід, який розділив моє життя на «до» та «після». Щороку ВУ запрошує 700 студентів за обміном з усього світу! Усе тут побудовано на групових проєктах. Я вже встигла попрацювати зі студентами з США та Австралії, Франції, Японії та Тайваню.

– Як організовуєш свій час? Поділися найголовнішими секретами організації часу.

– Що не вбиває – робить тебе сильнішим, так можу сказати. У ВУ ми самі обираємо предмети на семестр, тому я склала розклад, де пари були в основному після 15:00. Головна різниця в тому, що найчастіше одне заняття тут триває в середньому 5 годин, до чого дуже важко звикнути. Пари у КБІ

були зранку, тому завдяки віддаленому навчанню все йшло гладко. Мій головний секрет: якщо маєш вільний час – зроби те, що збиралася зробити завтра. Таким чином, у мене зроблено те, на що ще є час, і раптові завдання не лякають. Також важливо приділяти увагу своїм хобі, тому, що по-справжньому робить щасливим. Я почесний фанат комп'ютерних ігор та інтроверт – суперкомбо! Також люблю настільні ігри, комікси, аніме та серіали, тому в мене завжди є, чим зайнятися. Зі спорту обираю легкий пілатес та йогу.

Меланія РИБАЛКО.

ОЛЕСЯ ПОНОМАРЕНКО, СТУДЕНТКА ЧЕТВЕРТОГО КУРСУ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, ПЕРЕМОЖНИЦЯ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА: «ФІЛОЛОГ – ТОЙ, ХТО ОПАНОВУЄ МИСТЕЦТВО СЛОВА ТА ПЕРЕТВОРЮЄ ЙОГО НА СВІЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Наша співрозмовниця обрала любов до слова (адже саме так перекладається філологія), бо хоче займатися цим усе своє життя. Для Олеси Пономаренко, студентки четвертого курсу філологічного факультету, яка здобула перемогу в обласному етапі XXV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, українська мова стала справжнім покликанням. Вона перша випускниця унікальної спеціальності, редакторка, науковиця, переможниця мовних конкурсів і просто закохана в рідну мову. Як їй вдалося поєднати навчання, роботу, наукову діяльність і викладання? Що найбільше вражає у світі філології?

– Пані Олесю, розкажіть про себе, як вам навчатися на філологічному факультеті?

– Із 2021 року я навчаюся на освітній програмі «Українська мова і література, літературне редагування». Коли я вступала, то цю програму тільки-но починали апробувати. Тобто наша група перша, хто розпочав підготовку за нею. Тому було доволі незвично, можливо, тому що все було нове, зовсім не таке, яким я собі його уявляла. Наприклад, те саме видавництво, про яке нам розповідали, виявилося зовсім інакшим. Багато нового для себе дізналася й дізнаюся досі. Зараз навчаюся вже на четвертому курсі. Невдовзі маємо стати першими випускниками цієї освітньої програми. Протягом усього цього часу перебувала на посаді профорга свого курсу. Також я працювала у профбюро університету, в інформаційному відділі, дець приблизно пів року чи рік. Я виконувала коректури і для видавництва, і на фрилансі, тобто за

ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЇ

індивідуальними замовленнями. Займалася репетиторською діяльністю: викладала українську мову та французьку для дітей і дорослих. Із серпня 2022 року обіймаю посаду технічної редакторки вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (серія – філологія). І займаюся науковою діяльністю протягом цього часу.

– Як саме починалася ваша історія з університетом, і чому обрали філологічний факультет?

– Я ще в дев'ятому класі визначилася, що це обов'язково буде ХНУ імені В. Н. Каразіна, тому що тоді посіла перше місце з української мови та історії на шкільних олімпіадах. Роботу з історії писала в Каразінському університеті. І коли я приїхала до університету писати наступний етап, то була приємно вражена рівнем організації заходу. Усе було чітко. По-перше, ми знали, що робити, хто й де пише. По-друге, мене, звісно, вразила дружня атмосфера. Також мені сподобалася будівля університету. Вона дуже гарна, така старовинна архітектура. Щодо філологічного, то це теж надзвичайно давня мрія. Бо ще з дитинства дуже люблю викладати. Найбільше мені подобалося викладати саме українську мову, можна сказати, я з учительської династії, бо в моїй родині є доволі багато вчителів. Тому вирішила обрати українську мову, бо найбільше вона мені до душі.

– Чи було щось у навчанні, що вас здивувало або змінило ваше уявлення про мову?

– Було. Колись мені здавалось, що коли прийду до університету, то, звісно, дізнаюся щось нове. Але я не думала, що буде так багато нового. Коли закінчувала навчання в школі, то вже мала доволі багатий багаж знань. Склала ЗНО на високому рівні. Я отримала золоту медаль. Але не очікувала чогось настільки вау-нового. Але насправді викладачі показали, що мова – це така сфера, яка потребує постійного вивчення. Тобто мова розвивається, і це цікаво вивчати. Щодня відбуваються якісь зміни. Це по-перше. По-друге, звісно, викладачі показали: те, що ми знаємо про мову, – це лише

маленька частинка, а загалом мова – це дуже складне й різнобічне явище, вивчення котрого потребує багато часу. От ми, якщо вивчаємо, наприклад, морфологію, то ми в неї заглиблюємося повністю. Якщо вивчаємо синтаксис, то занурюємося максимально.

– Що вас найбільше приваблює в українській мові?

– Я ніколи не замислювалася над цим, бо мене завжди приваблювала українська мова загалом. Вона милозвучна, різна, постійно неоднакова. Наприклад, ми використовуємо синоніми, антоніми для того, щоби збагатити наше мовлення. Вона різноманітна, багатofункційна, тому що ми її використовуємо не лише, скажімо, для того, аби передати одне одному якусь інформацію, але й для безлічі інших цілей. Скажімо, коли розпочалася війна, то багато фраз сакралізувалися, стали виконувати магічну функцію. Тобто я б не могла певно виділити чогось одного, якийсь один фактор, бо для мене мова – це загалом таке явище, яке не може не приваблювати.

– Як, на вашу думку, можна зробити українську мову ще більш популярною серед молоді?

– Мені здається, вона й зараз доволі поширена, молодь залюбки розмовляє українською. І не тільки молодь. Зараз спостерігаємо тенденцію зростання кількості україномовного контенту: від кінопрокату та кіновиробництва до, безумовно, викладання українською мовою, пісень, ЗМІ. Якщо постійно чути українську, то поступово зацікавлюєшся нею. Але насправді мені здається, що це має відбуватися, певно, за покликом серця бо, я, наприклад, не говорила російською й до війни. Після початку війни – тим паче. Проте, загалом, молодь, як на мене, нині займає доволі активну проукраїнську позицію. Принаймні дехто із моїх знайомих свідомо спілкуються українською, бо вони цього хочуть.

– Що відчули, коли дізналися про свій успіх?

– Цілковита несподіванка. Це не перша моя перемога, але на обласному рівні

це дебют. І, певно, найнеочікуваніший дебют, один із найнеочікуваніших. У конкурсі я беру участь не перший рік, ще із молодших класів школи. Зараз дуже люблю його писати. У 2022 році якраз війна набирала обертів. Під час конкурсу в мене були проблеми зі світлом, проблеми зі зв'язком. Але організатори допомагали всім учасникам написати конкурсні роботи. Кілька років поспіль я посідала призіві місця – і перші, і другі. І цього року писала. Не очікувала на перемогу. Бо було дуже багато інших студентів – талановитих, амбітних, закоханих у рідне слово. Принаймні в Каразінському університеті інших не буває. Не пам'ятаю точно, скільки було учасників, але загалом багато. Тож я дотримувалася, як, власне кажучи, і завжди принципу, що головне – не перемога, а участь. Тому на перше місце не розраховувала. Звісно, я зраділа. Тому що перемога – це завжди приємно. Надзвичайно приємно мені було після цього почути привітання і моїх колег, і моїх викладачів, і моїх рідних.

– Ви взагалі якось готувалися до цього конкурсу? Чи була у вас якась особлива стратегія, можливо?

– Я ще зі школи маю одну стратегію – писати все. Тобто, навіть якщо не знаю, маю щось написати. Звісно, з мови такого не траплялося, щоб було завдання, яке, наприклад, мене б спантеличувало чи ставило в глухий кут. Звісно, ні. Спочатку виконую завдання, котрі пропонує конкурс. Після цього пишу твір. Тому що для твору важливо зосередитися й подеколи потрібно пригадати певні події зі свого життя. Зазвичай, коли пишу твори, то вони спочатку мають сподобатися мені самій. Цьогорічна тема була доволі цікавою, тож фактично не можу сказати, що мала якусь стратегію. Щодо підготовки, то вона насправді відбувається щодня. Бо зараз, наприклад, ми проходимо практику в школах. Щодня готуюся до уроків, щоб викладати діткам українську мову і літературу. Тож відкриваються всі методичні та навчальні матеріали, конспекти, лекції, правоти тощо. Це і є моя підготовка.

– Скажіть, будь ласка, як підтримуєте свою мотивацію рухатися далі?

ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЇ

— Це мої рідні й близькі. Вони мене підтримують. Моя родина завжди на моєму боці. Якою б не видалася конференція, яким би не видалося засідання або конкурс, вони завжди на моєму боці. Зазвичай, ділюся з ними всім, що відбувається в моєму навчальному та науковому житті. Тож вони завжди готові розділити зі мною не лише якісь мої успіхи, злету, а й падіння. Звісно, це й мої викладачі. Зокрема, науковий керівник Дюкар Катерина Валеріївна, із котрою я від 2022 року почала торувати наукову путь. І інші викладачі нашого факультету, безумовно. Тому що вони завжди мене підтримують і допоможуть. Викладачі завжди мотивують студентів і надають їм підтримку. Безперечно, це стосується не тільки мене. Якщо викладач помічає, що студентам цікаво, то він, мені здається, зробить усе для того, аби змотивувати, заохотити, допомогти.

— Як ви долаєте стрес?

— Доволі багато часу витрачаю на навчання й роботу. Тому, коли в мене видається вільна хвилинка, то я або зустрічаюся зі своїми друзями, або займаюся творчістю, приміром, співаю, або їду десь на авто.

— Як пройшов ваш 2024 рік, як ви зустріли 2025?

— Насправді, 2024 рік був уже більш-менш спокійний, не такий, як початок повномасштабної війни. Навчання вже відбувалося стабільно за розкладом, хоча траплялося подекуди, що через обстріли не було пар. Тоді викладачі робили аудіозаписи лекцій для нас, які ми прослуховували пізніше, або надавали всі необхідні матеріали для самостійного опрацювання. Але загалом було спокійніше. Сам процес навчання і наукової діяльності йшов швидше та цікавіше. Тому що вже більше активізувалися університети. Почали проводити різні заходи, до яких я долучалася. Почали проводити олімпіади. Так само були все й культурні заходи в громадах, до яких із задоволенням долучалася. 2024 рік був звичайним роком навчання, звичайним роком роботи. На 2025 рік я не бую планів. Загалом мої плани приблизно на тиждень, не більше. Тому що життя може змінитися будь-

якої миті. Може щось статися приємне чи навпаки. Тому, відповідно, відбувається коригування мого графіка. Закінчити навчання, звісно. Захистити диплом. І, певно, вступати на магістратуру, тому що навчання цікаво й важливо продовжувати.

— Яку пораду можете дати собі майбутній?

— Певно, треба працювати. Багато працювати. Тому що можна щось отримати лише за тієї умови, якщо працювати і над собою, і для інших. Тобто і здобувати знання, і ділитися ними з іншими.

— Яку б пораду могли дати студентам,

які тільки вступають на філологічний факультет?

— Ніколи не відкладати важливе на завтра. Тут уже дедлайни горять. Тобто варто завжди виконувати завдання вчасно, і обов'язково слухати абсолютно все, що говорять викладачі. Тому що це дуже цінні знання, яких ми не зможемо отримати деінде, бо з підручників ми просто отримуємо інформацію. Але коли з нами говорить викладач, і ми маємо змогу перепитати, ми маємо змогу помилитися. І нас виправлять. Книжка або стаття нас ніколи не виправлять. Тож, певно, дві такі ключові поради: усе робити вчасно і дослухатися до викладачів.

Єлизавета МАНЖОС, наш спецкор.

ЗБЕРЕГТИ ПРИРОДУ КРІЗЬ ВІКИ Й ВІЙНУ: ІНТЕРВ'Ю З ДИРЕКТОРОМ ДЕРЖАВНОГО МУЗЕЮ ПРИРОДИ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ РОСТИСЛАВОМ ЛУНЯЧЕКОМ

2 квітня 1807 року – дата, з якої офіційно бере свій початок історія одного з найстаріших природничих музеїв України – Державного музею природи ХНУ імені В. Н. Каразіна. Усе почалося з кількох колекцій, придбаних у 1805 році графом Северином Потоцьким. Відтоді минуло понад два століття, і сьогодні музей налічує понад 250 тисяч експонатів і займає 23 зали, що зберігають пам'ять про тисячоліття еволюції природи. Навіть попри випробування війною, музей залишається осередком науки та досліджень. Ми поспілкувалися з директором музею Ростиславом Лунячком – людиною, яка понад три десятиліття очолює цю унікальну установу.

– Пане Ростиславе, щоб опинитися на тій професійній висоті, де ви є зараз, ймовірно, довелося пройти шлях наполегливої праці. Тож розпочнемо із середовища, яке вас «зробило», з особистісних джерел. Розкажіть про пошуки професії.

– Я виріс у родині, де завжди любили й утримували тварин, а наше невелике подвір'я нагадувало мені маленький ботанічний сад. Скільки себе пам'ятаю, завжди утримував акваріумних риб, тому, коли постало питання про вибір майбутньої спеціальності, у мене сумнівів не було – біофак Харківського університету. У 1980 році я був

прийнятий у музей на посаду молодшого наукового співробітника, потім був ученим секретарем та завідувачем відділу, а в 1989 році колектив музею обрав мене своїм директором.

– Розкажіть про те, як музей функціонує під час повномасштабної війни? Хоч він тимчасово закритий, чи продовжується науково-дослідна діяльність?

– Під час війни більшість працівників музею залишилися в Харкові та продовжує свою трудову діяльність,

хоча зважаючи на ситуацію, профіль робіт децю змінився. Музей сильно постраждав у перші місяці війни. Через ворожі обстріли було вибито близько 200 вікон, розбито десятки вітрин та діорам. Багато часу витрачаємо на усунення наслідків ворожих обстрілів, тобто ремонт пошкоджених вікон, стель, даху тощо, реставрацію експонатів та оздоблення виставкових площин. Також наукові працівники продовжують свої дослідження: один навчається в аспірантурі, загалом з 2022 року працівники опублікували понад 40 наукових статей та взяли

МУЗЕЇ

участь у 25 конференціях.

– Цифрові технології відкрили нові можливості для музейної освіти. Розкажіть, чи проводите дистанційну освітню або просвітницьку роботу?

– Музей має свій сайт, який є засобом комунікації та дистанційного ознайомлення з музейними колекціями. Відвідувачі залишають свої коментарі на сторінках сайту й отримують відповіді на свої запитання. Для ознайомлення з експозицією та колекціями музею на сайті розміщено велику кількість фотографій та віртуальний 3D-тур.

– Колекція кожного музею має свої «перлини» – предмети, які мають глибоке символічне значення. Які експонати є особливо унікальними або рідкісними? Чи є експонати, що мають історичну цінність для України?

– Протягом усієї історії свого існування (218 років) музей накопичував та зберігав мінералогічні зразки, опудала та тушки хребетних тварин, сухі та вологі експонати безхребетних тварин, палеонтологічні зразки. Більшість зберегли в дуже хорошому стані дотепер. Так, найбільша колекція мавп в Україні (102 опудала) є саме в нашому музеї. Найстаріший екземпляр датований 1826 роком. Також експонуємо опудало ворона, відловленого в Харкові ще в 1826 році. Уже вимерлі мандрівний голуб та стеллерова корова також є в залах музею. До того ж є рідкісна рожева чайка, великі скелети китів – фінвала, кашалота тощо, нелітний папуга какапо – ендемік Нової Зеландії, скелет мамонта, викопні рештки плезіозавра, що знайдені на території Харківської області, яйцекладні першозвірі з австралійського регіону – качкодзьоб та східна.

– Чи отримує музей допомогу або підтримку від міжнародних партнерів чи інших музеїв за кордоном?

– З перших днів війни музей отримує допомогу від наших друзів і партнерів з Польщі, Німеччини та Швейцарії.

МУЗЕЇ

Особливо ми вдячні Центру допомоги мистецтву України (Ukraine Art Aid Center), Міністерству закордонних справ Німеччини та іншим німецьким благодійникам.

– Як музей взаємодіє з іншими установами? Чи є приклади спільних виставок, проєктів або досліджень?

– Музей регулярно долучається до загальноуніверситетських заходів, зокрема Дня відкритих дверей та Ночі науки. Крім того, працівники беруть участь у низці міжнародних наукових проєктів з вивчення біорізноманіття України та Європи.

– Майбутнє – це не лише відновлення, а й оновлення. Які плани щодо розвитку музею після завершення війни? Чи плануєте відкриття нових експозицій?

– Зараз не тільки реставруємо пошкоджені експозиції, а й створюємо нові. Наприкінці 2025 року плануємо відкрити експозицію з метеоритами та оновлений зал «Амфібії та рептилії». Також працюємо над розміщенням найбільшої в Україні колекції мавп. Уже зроблено вітрини, і, я сподіваюсь, за допомогою університету зможемо завершити цей експозиційний проєкт у 2027 році.

– Керувати культурно-освітньою установою – це не лише про менеджмент, а й про відповідальність й особисту причетність до збереження пам'яті. Що для вас особисто означає бути керівником такого знакового осередку природознавства?

– Бути директором музею впродовж 35 років – це велика радість та відповідальність. У роки війни особливо чутливими постають питання не тільки збереження колекцій, а й відповідальності за життя працівників музею. На мою думку, головне моє завдання – передати наступним поколінням культурну та наукову спадщину, створення якої почалося з моменту заснування університету й не припиняється навіть у роки війни.

Єва ВОЛОДЬКО.

